

เกณฑ์มาตรฐานผู้สำเร็จหลักสูตรการฝึกอบรมทันตแพทย์ประจำบ้าน
เพื่อวุฒิบัตรแสดงความรู้ความชำนาญ
ในการประกอบวิชาชีพทันตกรรม สาขา ศัลยศาสตร์ช่องปากและแม็กซิลโลเฟเชียล
ราชวิทยาลัยทันตแพทย์แห่งประเทศไทย

เมื่อสิ้นสุดการฝึกอบรมทันตแพทย์ประจำบ้าน เพื่อวุฒิบัตรแสดงความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพทันตกรรมสาขา ศัลยศาสตร์ช่องปากและแม็กซิลโลเฟเชียล ทันตแพทย์ประจำบ้านต้องมีความเป็นวิชาชีพ (Professionalism) มีความสามารถทางวิชาชีพ (Professional Competencies) และความชำนาญทางวิชาชีพ (Professional Proficiencies) ดังต่อไปนี้

I ความเป็นวิชาชีพ (Professionalism)

1.1 ด้านคุณธรรม จรรยาบรรณทางวิชาชีพ

- 1.1.1 ปฏิบัติตนอย่างมีคุณธรรม จริยธรรม และประพฤติตนตามจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพทันตกรรม
- 1.1.2 ปฏิบัติตนด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต รับผิดชอบ ตลอดจนผดุงเกียรติแห่งวิชาชีพ
- 1.1.3 ปฏิบัติตามข้อบังคับ ระเบียบ และข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพ
- 1.1.4 ตระหนักถึงประโยชน์ และสิทธิของผู้ป่วยเป็นสำคัญ รวมทั้งดำเนินการดูแลรักษาผู้ป่วยอย่างมีมาตรฐาน ถูกต้องตามหลักวิชาการ และด้วยจิตใจความเป็นมนุษย์
- 1.1.5 ตระหนักถึงข้อจำกัด และระดับสมรรถนะของตน รวมทั้งพิจารณาปรึกษา และ/หรือ ส่งต่อผู้ป่วยให้ได้รับการดูแลรักษาอย่างเหมาะสม
- 1.1.6 ตระหนักถึงความสำคัญและมีส่วนร่วมในการพัฒนาองค์กรวิชาชีพ

1.2 ด้านทักษะการสื่อสาร

- 1.2.1 ชักถาม พุดคุย อธิบาย หรืออภิปรายกับผู้ป่วยอย่างเหมาะสม เพื่อนำไปสู่การดูแลที่สอดคล้องกับความต้องการและความคาดหวังของผู้ป่วย รวมถึงสอดคล้องกับหลักวิชาการ
- 1.2.2 สื่อสาร ปฏิสัมพันธ์กับผู้ป่วย ผู้ร่วมงาน และสาธารณชนอย่างเหมาะสม ด้วยความสุภาพ นุ่มนวล และให้เกียรติ
- 1.2.3 ถ่ายทอดความรู้และทักษะในสาขา ศัลยศาสตร์ช่องปากและแม็กซิลโลเฟเชียลแก่บุคลากรในวิชาชีพ และ/หรือ สาธารณชนตามความเหมาะสม

1.3 ด้านทักษะทางปัญญา

- 1.3.1 ตระหนักถึงการเรียนรู้ตลอดชีวิต ดำเนินการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อรักษาคุณภาพในการดูแลผู้ป่วย
- 1.3.2 สืบค้น ประเมิน วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณ และนำไปประยุกต์ในการดูแลผู้ป่วยอย่างเหมาะสม
- 1.3.3 รวบรวมและประเมินข้อมูลทางวิชาการ นำเสนอข้อมูลด้วยการเขียนและ/หรือด้วยวาจา รวมทั้งอภิปรายได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 1.3.4 พัฒนาองค์ความรู้ด้วยการศึกษา ค้นคว้า วิจัย ให้เท่าทันต่อความก้าวหน้าทางวิชาการและเทคโนโลยีทางศาสตร์ของปากและแม็กซิลโลเฟเชียล หรือสาขาวิชาอื่นที่เกี่ยวข้อง
- 1.3.5 รายงานผลการวิจัยด้วยการนำเสนอด้วยวาจาในที่ประชุม หรือด้วยการเขียนรายงานเพื่อการตีพิมพ์ในวารสารระดับชาติหรือนานาชาติ

1.4 ด้านทักษะการบริหารจัดการ

- 1.4.1 ทำงานเป็นทีมร่วมกับบุคลากรทางด้านสุขภาพในการดูแลผู้ป่วยและพัฒนาองค์กร
- 1.4.2 ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และระบบจัดการข้อมูลในการดูแลผู้ป่วย จัดระบบปฏิบัติงาน ตลอดจนการพัฒนาวชิชีพ
- 1.4.3 จัดระบบการดูแลรักษาผู้ป่วย การทำงานของทันตบุคลากร ตลอดจนสถานที่ปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ มีความปลอดภัย ปราศจากการติดเชื้อและการแพร่กระจายเชื้อ
- 1.4.4 จัดระบบบริหารความเสี่ยงอย่างมีประสิทธิภาพ

II ความรู้ความสามารถและความชำนาญทางวิชาชีพ (Professional competencies and proficiencies)

C = Competent, P = Proficient

- 2.1 รวบรวมข้อมูลจากการซักประวัติทางการแพทย์ การตรวจทางคลินิก การตรวจทางภาพรังสี การตรวจทางห้องปฏิบัติการ ประเมินสภาวะทางจิตใจ พฤติกรรม สังคม วิเคราะห์และแปลผลข้อมูลเพื่อให้การวินิจฉัย และการวางแผนการรักษาทางศัลยศาสตร์ช่องปากและแม็กซิลโลเฟเชียล (P)

- 2.2 รักษาผู้ป่วยที่ได้รับบาดเจ็บบริเวณฟันและกระดูกขากรรไกรส่วนรองรับฟัน การหักของกระดูกขากรรไกรและใบหน้า รวมทั้งการบาดเจ็บของเนื้อเยื่ออ่อนในใบหน้าที่ไม่ซับซ้อน (P)
- 2.3 รักษาผู้ป่วยที่ได้รับบาดเจ็บบริเวณกระดูกขากรรไกรและใบหน้า และการบาดเจ็บของเนื้อเยื่ออ่อนในใบหน้าหลายตำแหน่ง หรือมีการบาดเจ็บของอวัยวะสำคัญข้างเคียง (C)
- 2.4 รักษาผู้ป่วยที่มีการติดเชื้อบริเวณช่องปากและใบหน้าที่ไม่ซับซ้อน (P)
- 2.5 รักษาผู้ป่วยที่มีการติดเชื้อบริเวณช่องปากและใบหน้าหลายตำแหน่งหรือมีความผิดปกติของระบบต่างๆของร่างกายร่วมด้วย (C)
- 2.6 รักษาผู้ป่วยที่มีรอยโรคหรือพยาธิสภาพ ภาวะน้ำรวมทั้งเนื้องอกไม่ร้ายแรงของช่องปาก ขากรรไกรและใบหน้าตลอดจนผ่าตัดเสริมสร้างที่ไม่ซับซ้อน (P)
- 2.7 รักษาผู้ป่วยที่มีรอยโรคหรือพยาธิสภาพ ภาวะน้ำ รวมทั้งรอยโรคที่ไม่ร้ายแรงของช่องปาก ขากรรไกรและใบหน้า ตลอดจนผ่าตัดเสริมสร้างชนิดซับซ้อน
- 2.8 จัดการให้ผู้ป่วยมะเร็งช่องปากได้รับการรักษา ตลอดจนได้รับการผ่าตัดเสริมสร้าง (P)
- 2.9 รักษาผู้ป่วยที่มีความเจ็บปวดบริเวณช่องปาก ใบหน้าและขากรรไกร (Orofacial pain) รวมทั้งรักษาโรคของข้อต่อขากรรไกรแบบไม่ผ่าตัด (C)
- 2.10 รักษาโรคและความผิดปกติของข้อต่อขากรรไกรด้วยการผ่าตัด (C)
- 2.11 รักษาผู้ป่วยที่มีความผิดปกติของกระดูกขากรรไกรและใบหน้า (dentofacial deformity) โดยการผ่าตัด (P)
- 2.12 รักษาผู้ป่วยที่มีความผิดปกติของกระดูกขากรรไกรและใบหน้า ด้วยวิธีอื่น เช่น distraction osteogenesis และ adjunctive treatment (C)
- 2.13 ผ่าตัดปลูกถ่ายกระดูกเพื่อรักษาสันเหงือกโหว่ (alveolar cleft) (P)
- 2.14 รักษาผู้ป่วยปากแหว่งเพดานโหว่โดยการผ่าตัด ตลอดจนการแก้ไขความผิดปกติของกระดูกใบหน้าและขากรรไกรในผู้ป่วยดังกล่าว (C)
- 2.15 ทำศัลยกรรมเล็กในช่องปาก (P)
- 2.16 ทำศัลยกรรมเพื่อการใส่ฟันปลอม (preprosthetic surgery) (P)
- 2.17 ทำศัลยกรรมรากฟันเทียม (P)
- 2.18 ทำศัลยกรรมรากฟันเทียมในบริเวณที่มีกระดูกฝ่ออย่างรุนแรงหรือหลายตำแหน่ง (C)
- 2.19 ควบคุมความเจ็บปวดและลดความกังวลให้ผู้ป่วย (P)
- 2.20 รักษาโรคในโพรงอากาศแม็กซิลลาที่มีสาเหตุจากฟัน (P)

- 2.21 รักษาโรคของต่อมไทรอยด์ขนาดเล็กด้วยวิธีผ่าตัด (P)
- 2.22 รักษาโรคของต่อมไทรอยด์ขนาดใหญ่ด้วยวิธีผ่าตัด (C)
- 2.23 รักษาทางศัลยกรรมช่องปากและแม็กซิลโลเฟเชียลให้แก่ผู้ป่วยที่มีโรคทางระบบ (P)
- 2.24 ดูแลรักษาผู้ป่วยที่เกิดภาวะฉุกเฉินทางศัลยกรรม จัดการทางเดินหายใจ (airway management) ทั้งโดยการผ่าตัดหรือไม่ผ่าตัด(surgical and non-surgical) และกู้ชีพพื้นฐาน (Basic Life Support ,BLS) (P)
- 2.25 ทำการช่วยชีวิตขั้นสูงให้กับผู้ป่วยที่ได้รับการบาดเจ็บ (Advance Traumatic Life Support, ACLS)และกู้ชีพขั้นสูง (Advance Cardiovascular Life Support, ATLS) (C)
- 2.26 วินิจฉัย และจัดการภาวะแทรกซ้อนทางศัลยกรรมช่องปากและแม็กซิลโลเฟเชียล (P)